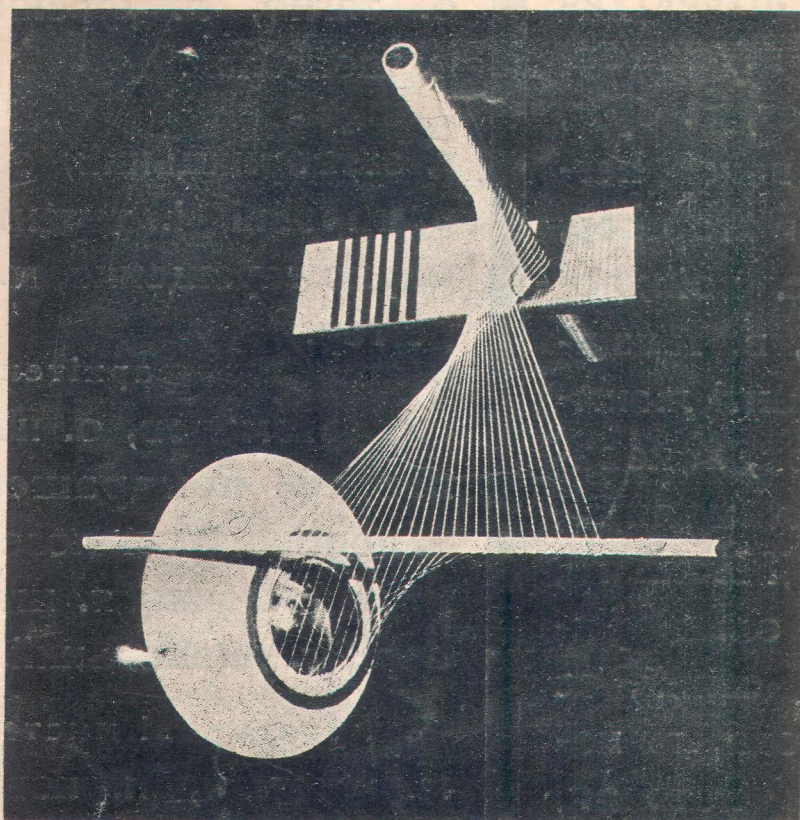

PK-2
K-6599
1930 N1
ПОЛНЫЙ

9-84840

ПОЛНЫЙ ЭКЗ.

~~K 7452~~

1

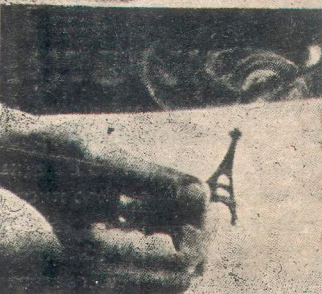
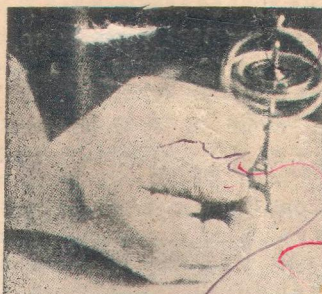
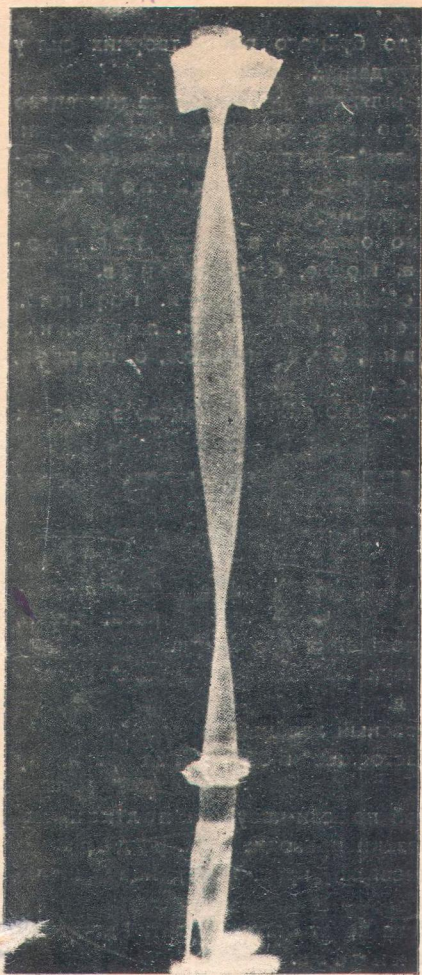
1930

ЮВА

ГЕНЕРАЦІЯ

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

1930
939

нова генерація

№ 1 січень 1930

щомісячний журнал
люційної формації м
видає сектор період
в и д а н ь

1

за редакцією
михailя
семенка

ціна журналу: на рік — 7 кр
3 крб. 75 коп., на 3 міс. — 2
число — 75 коп. передплату
сектор періодвидань дву,
періодсектору скрізь по
дву, поштові к-ра та

журналі бувають участь:

література

л. асатіяні, н. асеев, johannes becher, о. брік, д. бузько, гро вакар, herwarth walden, віктор вер, о. влизько, с. войнілович, м. гаско, в. гадзінський, бесо жгенті, л. зимний, с. кірсанов, в. ковалевський, гео коляда, ол. корж, rudolf leonhard, і. маловічко, ол. мар'ямов, в. маяковський, ес метер, л. недоля, п. незнамов, антін павлюк, ю. палійчук, в. перцов, г. петніков, о. полторацький, а. санович, михайль семенко, л. скрипник, микола скуба, с. третков, с. чіковані, н. чужа а. чужий, д. шенгелая, в. шкловський, гео шкрупій

кі

б. бучма, дзига вертс, євген деслав, к. долідз, с. ейзенштейн, лео есак

михайль семснк

м. кауфман, о. перегу, б. тягно, л. френке, н. шенгелая.

те

г. затворницький, епigrampolini, і. теренте, марко терещенко, м. среггер.

архітект

с. драгоманов, о. каснов, ф. кондрашен, л. лоповок, і. малозем, м. холостенко, я. штеберг, г. яновицький.

просторові мистец

м. гельман, п. ковж, м. матюшин, к. малев, toholy-nagu, в. пальм, ан. петрицький, а. р

пр.

кач

орс

зерв

аяв

л

ото

тий

дов

оль

дел

анн

ia

ч

веш

*пашин
жизнь*

зміст тексту та фото:

кст: м. скуба. „правда“ № 4430. вірш—5. в. ковалевський.
сня далекосхідньої. вірш—8. п. мельник. на 100. вірш—8.
перегуда. закони прерії. репортаж—9. віт. чигирин.
кументи про одну людину. фактаж—14. б. громов. країна
вирюх. репортаж—15. ол. корж. перший етап. матеріали до
горії літературного побуту—18. в. ковалевський. ритмові
укання сучасної української поезії. стаття—26. михайль се-
енко. потрібна реконструкція пролетарського фронту літератури.
аття—32. в. гадзінський. до питання одної історичної плу-
нини. стаття—33. ан. петрицький. оформлення сцени сучас-
ного театру. стаття—40. б. сушницький. театр ліворуч. стаття—
ем. **В. пальмов**. відповіді на запитання соціального замо-
тєнення. стаття—47. в. мірер. сучасна цегляна архітектура
а заході. стаття—48. п. кулісіч. музична спадщина й рекон-
рукція музики. стаття—50. бльок-нот. валер прут. про
дного „теоретика“—54. дм. голубенко. „...перервний тяж-
ень“—55. дм. голубенко. фільм, що заслуговує на пильну
вагу—56. м. семенко. кричуща нікчемність—57. бюлетень.
Мротокол засідання вускк в справі кіно. б. бучма, дан сот-
рик, с. войнілович, ол. полторацький, є. дроб'язко,
р. ковалевський, а. санович, м. скуба, і. маловічко,
ол. ян, гро вакар, михайль семенко—57. виступи лек-
орської групи вускк. у муз.-драм. інституті (хрк)—64. у школі
зєрвоних старшин (хрк)—64. у клубі „пролетстуд“ (хрк)—65.
аявка „жовтня“—65. про журнал „настоящее“. інформація—65.
Лото: б. зейлінгер. біля крану—1. б. зейлінгер. телеграф-
ий стовп—2. б. зейлінгер. домна—3. [кадри з фільму реж.
довженко „земля“—4. сцени з п'єси „дорога вогню“ вейтінга та
ольдо в постановці реж. марка терещенка—5 й 6. е. брен-
ель. чайний столик. альма бушер. комода й стіл для
анни—7. моголі-нагі. конструкція із різного скла—8. коро-
на краузе. рухома пластика—9. сільякс. вид на спорудження
„чикаго триб'юн“—10. о. фірль. спуск у шахту—11. с. кра-
вєць. проект хемічного корпусу х.і.н.о.—12.

84870

мистецтво як араціональна категорія
культури відмирання
повільний процес відмирання мистецтва
позначився деструктивними напрямками у мистецтві останніх десятиріччів
раціональні вимоги, поставлені перед мистецтвом сьогодні, переключають його на конструктивний шлях функціональних мистецтв
функціональні мистецтва відіграють соціально-корисну роль в загальному процесі соціалістичного будівництва в плані універсальної установки на комунізм
„нова генерація“ пов'язує етап деструкції мистецтва, що закінчується і етап конструкції його, що розпочався вважаючи обидва ці етапи за складові частини єдиного діалектичного процесу розвитку революційної формації мистецтва

die neue generation

zeitschrift der revolutionären kunstformation

die kunst als arationelle kategorie der
kultur stirbt ab

der prozess des absterbens der kunst
seinen ausdrück in destruktiven
richtungen in der kunst der letzten
jahrzehnte

die heute der kunst gestellten rationel-
len forderungen führen sie auf den
konstruktiven weg der funktionellen
künste

die funktionellen künste spielen eine
nutzbringend rolle im prozess des soziali-
stischen aufbaues in universeller einstel-
lung auf den kommunismus

„die neue generation“ verknüpft die zu-
ende kommende etappe der destruktion
der künste und die anfangende etappe
ihrer konstruktion, diese beiden etappen
als bestandteile des einheitlichen dialek-
tischen prozess' der entwicklung der re-
volutionären kunstformation betrachend

1. біля крану.
макіївка. за-
вод ім. том-
ського. фото
б. зейлінге-
ра.

„правда“ № 4430

микола скуба

знов

задирають

тузи

носи!

— нагостримо очі

й ніс!

більше уваги —

оглядові сил!

знищити

тяганину

скрізь!

... шахтар

в копальні

довба

руду —

фабрики і колективи ростуть!

мас і машин

чути

ходу —

фабрики і заводи

гудуть!

все! —

під контроль

мас!

все під контроль!

кождий,

пам'ятай щодня,

щохвилини,

щоразу!

... вчиться

контролювати

витрачання коштів!

— рівняйтеся

по шахтарях

донбасу!

2. телеграф-
ний стовп.
макіївка. кок-
совий завод.
фото б. зей-
лінгера.

ще і досі

у нас

відстають

ділянки праці

окремі!

ще і досі

у нас

сіріють

вони...

... більше уваги проблемі
текстильної сировини!

щоб мати норми

завантажень

повні

— дорогу

закавказькій бавовні!

... більше ж напруження!..

за кроком —

крок.

... — зборемо байдужість

профспілок!

удосконалимо

виробничий свій

апарат.

зітремо

іржу і накісь.

дайте

гарний півфабрикат!

всі —

в боротьбу за якості!

більше ж

напруження!

щоб!

чіткий був ритм,

моторів і центрофуг!

щоб —

темп наш

щоразу зростав,

а не зав'яз ізнов!

— проблему

газофікації тор-фу

роз-в'яз-а-но!

... в районі —

луганського і баку,

і в округах —

ширванській, і в луганській,

і в пермі, і в...

організуються:

нові

городньо-молочарські,

зернові —

радгоспи і

колгоспи —
вівчарів!

— більше ж
напруження!

більш!

чи ж
нам
чекати
аж
доти, доки?..

...— виконаймо
п'ятирічку
за чотири роки!

— мобілізуймо
кошти для п'ятирічки!

...— все під контроль
мас!

— комсомолія і профспілки!
щоб праця —

мас!
щоб маси
варті її —

зорганізуємо
активність

безпартійних робітників
навколо гасел
компартії!

— мобілізуймо ж
сили
для п'ятирічки!

... покидьки, —
не нищити,
а експортувати.

щоб
кожний колгосп,
щоб
кожний радгосп,
і житлокооп,
аж до селянської хати,
сприяли
поширенню
експорту.

... гинуть покидьки!
й ржавіє брухт

скрізь —
де яр і де рів...

— перетворимо покидьки
на тисячі тракторів!

випустим
на степи
нові
тракторних колон — лави —
— де ви,
ентузіясти
нової справи?..

мобілізуймо ж
кошти
для п'ятирічки!

гей!
не струмки ж потекли з узвиш,
і
не соловейко заспівав,
і не калина

розцвіла у лузі —
— відкривається
перший
технічний виш
в радянській
білорусі!

по дротах
телеграфних
звістка летить,
розтинаючи
кілометри і гони:
на уралі
відкрито знов
нові
нафтодайнні райони!

радіо й сотні газет,
дописи й телеграфні апарати
розносять
нашої
нової
ери
арію:

— сесія центрвик'у татарії
ухвалила
колективізувати...
всю татарію!

новий кінь
на полях

заірже —
не татарський!
і не на ногах коротких!
... чапаєвський
район

колективізовано вже
на 95
відсотків!

істина —
зрозуміла
без зайвих істин!
... мобілізуймо ж
сили для п'ятирічки!
прискорити
випуск
спеціалістів!

... прискорити випуск.
і кинути їх
на села —
туди,
де чекає на них
земля — наогул уся.

і кинути їх
туди,
де фабричний
димар
прослав дим.
... тімірязівська академія
відгукнулася
на заклик —
„правди“.

гей!
кого ж, кого
та й не вразять
слова
ці?..

— йдуть
добровольці
на допомогу
колективізації!
і викрешують факти
запалу
вогонь,

і переплутуються —
теми наші — тем.

... підтримуйте ж почин
інституту саратовського
й тімірязівської —
академії!

села
йдуть
у похід!
у похід —
на дідівщину сиву!
— готуймося ж заздалегідь
до весни
й до засіву!

приязнь іде
од міст
до селянських хат.
... шефські товариства
відряджають на села
десятки
бригад.

... робити — вкупі,
а дихати —
нарізь,
— не нам!
... — дамо
мінеральне угноєння
ланам!

комсомольці —
перші хоробрі
в справі хемізації!
... гей, кого ж, кого
не вражають
слова
ці?..

шахтар
в копальні
довба
руду —

— фабрики і заводи гудуть!

мас і машин
чути
ходу —

— фабрики й колективи ростуть!
для нас —

ростуть.

і для нас —

рости.

... й вибухають

вогнем

на шпальтах газет

найкращі

поєми

сучасности.

пісня далеко- східньої

В. Ковалевський

не боїмося
ні грому, ні газу,
серце
у шори думок
беремо. —

стислі слова
бойового наказу, —
дороговказ
перемог.

ми не дозволим
руїну
принести
у роботящу країну
рад.

кожний боець —
захисник і месник,
що не знав
і не знатиме
зрад.

бий
бандитів,
білих і жовтих,
ворога рад

стеж!

аджеж сюди прийшов ти
від ріллі чи заводу

на те.

жахне видовище
зміцнює опір,
душить

трухлявий, труський переляк:
за дротяним павутиням окопів
знищене селище,
стерта рілля.
ми не дозволим
гладким

мандаринам,
як не дозволили
глитаям,
каверзувати — ми їх
зустрінемо
кулеметним вогнем

на ять.
від ріллі чи заводу
прийшов ти
на почесний рішучий бій.
чжанзолінів
білих і жовтих —
бий!

на 100

П. Мельник

втерти піт.
кинуть балакать,
як бадьорий ударить свисток.
на стіні розляглося плакатом:
„піднось виробництво

на 100!“

на добу тільки сім круглих
рубай, ріж, шліфуй!
кожний знає:

пеньками прогули, —
на нашім упертім шляху.
кожний знає: багато клунь ще
ціпами вимучують зерно.
а тепер:

гайку тугше!
машину в село!

також,

досить важко
тримати в майбутнє крок,
коли хилиш зелену півпляшку,
забувши гудок і станок.
і як ти пропиваєш години,
б'єш у сусіда вікно,
то ти не єдиний —
чемберлен з тобою

в одно.

закони прерії

о. перегуда

за старим куяльником, що його називають андрієвським лиманом, де на сонці біліють штабелі соли, де пересип поставив недвозначну перегородку морю, там починається прерія.

на пересипу свалка специфічними даними ставить крапку безкраім одеським вулицям, що з розгону доскочили степу.

там починається прерія.

од старого куяльника й до полтавських садів над пслом, до хуторів, що добримі словами згадують століпінську реформу.

гоголь закохався в степи. хто був у липні місяці підчас жнив у степу, той разом з гоголем скаже: „чорт вас забирай, степи“.

прерія не фотогенічна: сіра земля, докучливе, блакитне небо, рівний відкритий обрій... жодної деревини...

населяють прерію трактори та їхні погоничі — трактористи.

ковбої — це справжні світлотіні: на ясному безхмарному житті засмальцована машинним маслом постать.

сан-антоніо нашої прерії — ранчо (радгосп) ім. шевченка.

ранчо населяють ковбої, і тому там найкраще бачити, спостерігати та фіксувати побут, обставини, темп життя.

сергій — просто шофер, що їздить на грузовику „додж“. „додж“ не має спеціального призначення — він за все: до одеси за матеріялами, делегацію на станцію, у березовку на базар, дітей родині перевезти. „додж“ возить і нас підчас знімальної роботи.

сергій молодий парубок, типовий одесит, говорить — мі, ві, міло.

тут у радгоспі сергій уже другий рік.

перший рік їздив на тракторі, а тепер підняли на „доджа“ і тепер він шофер, але загалом він окріп.

він незмінно вірить в соціалізм, радгосп ім. шевченка і в свого „доджа“.

це перший шофер, що без помилки називає всі рослини. сергій настільки орієнтується в сільському господарстві, що знає всі переваги чорного пара, зябльової оранки, рядкового засіву та не тільки знає, але й пропагує його властивим йому четвертим погоном.

шофер милується в агрономії, пишається пшеницями, ячміннями, кукурудзами, охоче літає полями на „доджі“.

сергій при всякій нагоді виривається в прерію, не любить міста і абсолютно не помічає, що в преріях важко.

взагалі характер сергія прекрасний, біографія яскрава. в його минулому один огріх — колишнє бажання вступити до кінотехнікуму.

сергій прекрасний помічник у роботі: він швидко орієнтується, чого, власне, ми хочемо, що нас цікавить, він одразу зрозумів, як треба їхати „доджом“, коли з нього знімають колону тракторів, що косять буйний, пишний, радісний ячмінь.

сергій радісно допомагає чим може, йому приємно, що ми хвалимо „доджа“, що ми теж знаємо, де пшениця яра, а де озима, що ми веселі, молоді, дотепні та життєрадісні.

в одному він не згоден з нами: йому серед прерії легко, а нам ні.

серед прерії дійсно важко.

ми ідемо з одеси нічним товаропасажирським поїздом — телячим, але для бадьорости називаємо його — голубий експрес (так краще, більш гідно кінематографістам, та й із-за однієї назви, можливо, паразити не полізуть).

на станцію раухівку, що від одеси в 90 кілометрах, приїздимо о другій годині вночі.

коні є, але візники поночі їхати не хочуть. чекаємо на ранок.

радгосп ім. тараса григоровича шевченка (добре, що його імени радгосп, а не байрак якийнебудь чи калюжа), або міжселенна машиново-тракторна станція — сільсько-господарська мекка.

цей репортаж цікавий темою, проте в ньому ще є чимало від художніх жанрів та не в достатній мірі використано факти, які дає ця життєва тема.

ред.

за кілька днів нашого перебування там побачили ми представників всіх рас та всіх країн: заступник голови сільсько-господарської профспілки південної африки, негр, що говорить виключно французькою мовою, його попутник—також негр, представник американської сільськогосподарської профспілки, англійці, німці, поляки—все туристи до срср—а в ньому до машиново-тракторної станції. а з просторів союзу: од бухари до мурмана та од кубані до іртишського гирла.

агрономи, практики, професори, адміністратори, просто ходаки. приїзять з жінками, з дітьми.

приїзять переконатися у тому, що воно за штука—радянська влада.

грузинські агрономи, білоруські господарі, дехкани, що легко дихають спекою прерії.

дивний калейдоскоп.

агроном маркевич був увесь час директором станції, а зараз (як тут казали) у москві в трактороцентрі за якогось папашу.

гаврилів—агроном, ад'юнкт та воєнком. в цій людині дивно пов'язано ярий ідеалізм безмежного ентузіаста з практичністю агронома, допитливість наукового робітника з завзяттям воєнкома. гаврилів закінчив сільськогосподарський інститут у тифлісі, куди він прибіг конем під прапором буденного од сяну.

гаврилів ентузіаст.

він захоплюється навіть у холодній смердючій калюжі, що, під назвою ставка, затрує повітря коло двору радгоспа.

ми купамеся в цій калюжі, гаврилів розказує про норми врожаю за цей рік у радгоспі і йому байдуже, що перед нами в цій калюжі купали коней, витягали здохлу собаку, що її ненароком хтось закинув у ставок, мили якісь бочки.

у радгоспі води не хвата, і тому ми раді й цьому багнові, що трохи зменшує на годину—дві спеку прерії.

не хвата води й у прерії: вода—прокльони прерії; ми рятуємо себе колосальним чайником, що за кілька день перед цим був голгоотою пом-оператора, а зараз він пишається своїм майном, а нас примушує називати: наш дорогий чайник, дайте нашого дорогого чайника, чи налляно води для нашого дорогого чайника, та говорити до чайника на „ви“.

у преріях вода погана, є тільки дві криниці, що з них воду п'є людина, а з решти п'ють тільки трактори та комендант, бо у тракторів шлунок загартовано бензином, а у коменданта спиртом.

пити воду можна з криниці, а вже умиватися—коли перейшов певний час, або коли відвідувачів аншлаг—приходиться у ставку, що його апарат не проходив через чистку од часів генерала рауха. але купатися треба, бо ж порядок денний серйозний: косовиця „під знойним небом україни“, +50°, тракторна колоса 25 тракторів та старший рульовий пава.

гаврилів закоханий у радгосп, він не бачить у ньому хиб, все прекрасно, правдиво, розумно, навіть його день, його робота й та прекрасна. а роботи у нього багато: він переходить стаж агронома-колективізатора, це—новий фах, що його висунуло та оправдало життя.

гаврилів теж виправдовує себе своєю роботою, тим більше, як стажор, очевидно, не перевантажує бюджет радгоспу.

офіційна посада гаврилова—вартовий по двору—дико бюрократична назва, що її зміст не міг би описати без чужої допомоги, очевидно, жоден колезський асесор.

неофіційно, по життєвому, гаврилів „за всьо“: приймає делегації, переводить доповіді, роз'яснює історію. теорію та практику машиновотракторних станцій, комун, артілів, колгоспів, совів.

гаврилів мусить потрапляти на всі смаки, на всі темпераменти: байдужні, ентузіясти, скептики, веселі, заздрісні, роздраженні.

погода сприяє скептикам та роздражненим.

гаврилів вивчений цифрами до краю.

цифри, цифри, цифри.

доповідає гаврилів гордо, численні делегації слухають, і не було випадку, щоб гаврилів не догодив делегації.

виняток—кубанські ходаки та сибірський уповноважений.

ці шукають інформації по селах у німецьких колишніх колоністів із нейкова та українських куркулів із завадовки.

це найдужчі скептики.

гаврилів і їх „бере“, але несподівано — матюками.

радгосп ім. шевченка, бо скорше машиновотракторна станція, це — дійсно цікаве явище.

260 тракторів — число, що примружить ліве око людині не сільсько-господарської категорії (а хазяїна цифрою не злякаєш), але 80.000 гектарів (коло з радіусом в 50 верст), що їх зараз переведено на усупільнену обробку майже цілком, 25 — 30 сіл, хуторів, що в тій чи іншій мірі перейшли на нові методи землекористування, сози, артілі, колгоспи, комуни — ось слова, що творять справді цікаве вражіння.

радгосп ім. шевченка — колосальний казан, що в нім вариться психіка тисяч практиків-землеробів.

ця психіка вариться в екстракті принципів та фактів суспільної обробки землі.

серед прерії коло радгоспу ім. шевченка вже можна знайти хазяїв з абсолютно вирівняною психікою, вона в них імунна до регресових процесів.

тут досвіди прикладного марксизму, експерименти над десятками тисяч людей, тут творять нову історію, нову людину.

селянин стає пролетарем на безмежному лані.

лан справді став безмежним, бо ж, крім сівозмінного, не знає другого межового знаку: лан владно захопив у свої руки гаврилова, примусив забути тифліс, біжить безконечним шляхом перед радіатором „доджа“, захоплює, вабить, тішить сергія, напоює чистим легким повітрям закіптілі од трактора легені старшого рульового пави.

преріями, ланами, радгоспом не всі задоволені. є ціла низка таких, що знаходяться в обіймах інтелігентського скептицизму — їм хочеться, щоб радгосп ім. шевченка був філіялом америки (може для вигід безвізного сполучення), або щоб там був парк, чи дніпро, чи шматок невеличкий моря, щоб люди були без фізіології, тільки з психікою. таких меншість.

більшість — за рецептом гаврилова — стихійно набирає в себе якнайбільше висновків, досвідів, психічних експериментів.

дивитися, споглядати дійсно нема чого: атракціонів жодних, немає імпазантних споруджень, фордівських конвеєрів — будівлі тимчасові, лани безмежні та невідмінні, пейзаж убогий, калюжа смердить, у ідальні „нархарчівська“ чистота та церобкоопівські „виводні“ мухи. але досвіду, експериментів, спостережень, організації, темпу...

а лани?..

скільки око захопить, без єдиної деревини, тільки кукурудза рятує положення та творить вражіння „національного парку“ і пишається цим своїм обов'язком не менш, ніж старший рульовий пава своєю зразковою колоною, або „квітка прерій“, підручна стряпуха женя — жіночою вдачею.

старший рульовий пава — комендант одного з таборів, що їх тут кільканадцять. щовесни 260 тракторів розбиваються на окремі табори по 10 — 15 штук.

з плужками, боронами, культиваторами, сівалками, лобогрійками, кухнями, гарбами, будинками роз'їздяться по всьому району.

кожен табір має старшого рульового, що держить у засмальцьованих руках всю повноту влади.

агрономи порядкують районами, польоводи окремими сівозмінами — це все вищий комсклад.

старший рульовий це свій, близький, але до нього треба ставитися з пошаною.

старшому рульовому не крикнеш — „мелко плаваєш“, ні, паві такого не скажеш.

паві такого не скажеш не тільки тому, що він начальство, а тому, що пава все може: магнето знає, як свої п'ять пальців, здалеку пізнає м'ясо з червою, гасу в нього не вкрадеш.

при мені пава легко зробив медичинську операцію: витягнув з ноги скалку, що її на стерні заскачила женька.

пава рухливий, темпераментний чоловік, вічно заклопотаний, вічно все спостерігаючий, геніальний адміністратор, що командує своїми ковбоями із середини поля, якимось тільки йому одному відомим робом — сигналізацією за допомогою рук та шапки. розказати іноді йому треба чимало.

сьогодні в таборі зйомка. пава моментально накреслив та розказав своїм ковбоям усе. трактори збираються в колону, жнуть повздовж поля, впоперек, виїзять з ряду, іванові за гасом, гриша та орест доходять покіс, приїздить на восьме поле...

і все це рукою та шапкою, як хороший морський сигнальщик. пава цілком радянський, він розуміє роль та завдання кіно, і для знімання зробить все, що буде потрібне.

пава сам хоче зніматися (цілком природне бажання), але в пави є ще два найгарячіших бажання, про них він мені розказує по секрету.

зніматися для нього не первина, він засвоїв усю техніку: не можна дивитися в апарат, не треба надто махати руками, всякий рух робиться спокійно, рівно, твердо та до кінця.

паву, з його слів, знімали навіть близьким пляном.

але його бажання?

пава хоче, щоб його зняли, та, як у кіно-тижні, підписали його прізвище. називають його павел авксентьевич кучка.

друге його найгарячіше бажання: чи не можна б було написати замість кучка — кучкін, — павел авксентьев кучкін.

табор живе своєрідним життям, центр табору — кухня та сельбуд.

кухня звичайна — піхотна, „образца 1893 года“, нею править тьотя оля за допомогою своєї єдиної та найближчої помічниці — женьки.

тьотя оля та женька — дві жіночих істоти, що серед ланів у таборі нагадують здичавілим ковбоям-трактористам про красу життя, про його принади. краса тьоті олі стандартна — вона нагадує старого боцмана, що вже перейшов на соцстрах. тьотя оля родом з одеси й може говорити немудрі речі трьома, або й більше мовами, і, очевидно, добре знає любовні екстази багатьох націй та рас. вона носить одержу за модою і ставиться до всіх трошки звисока: у неї є фотографія, де вона знята разом з „горсаветом“ — це її герольдика, її патент, її реліквія.

тьотя оля царить на кухні, а женька біля сельбуду, вона ледве помітно ігнорує кухню.

сельбуд — це крита гарба, або, скорше, будинок на колесах, що його тягає трактор.

сельбуд — огнище культури і як таке діє серед ланів самим фактом свого існування, своєї матеріальної природи, бо ми тільки й бачили його відчиненим, коли в ньому ховали зайві речі. антер'єр звичайний: протиалькогольний плякат, „сифіліс не ганьба, а нещастя“ та ще щось, од чого залишилося „забороняється“.

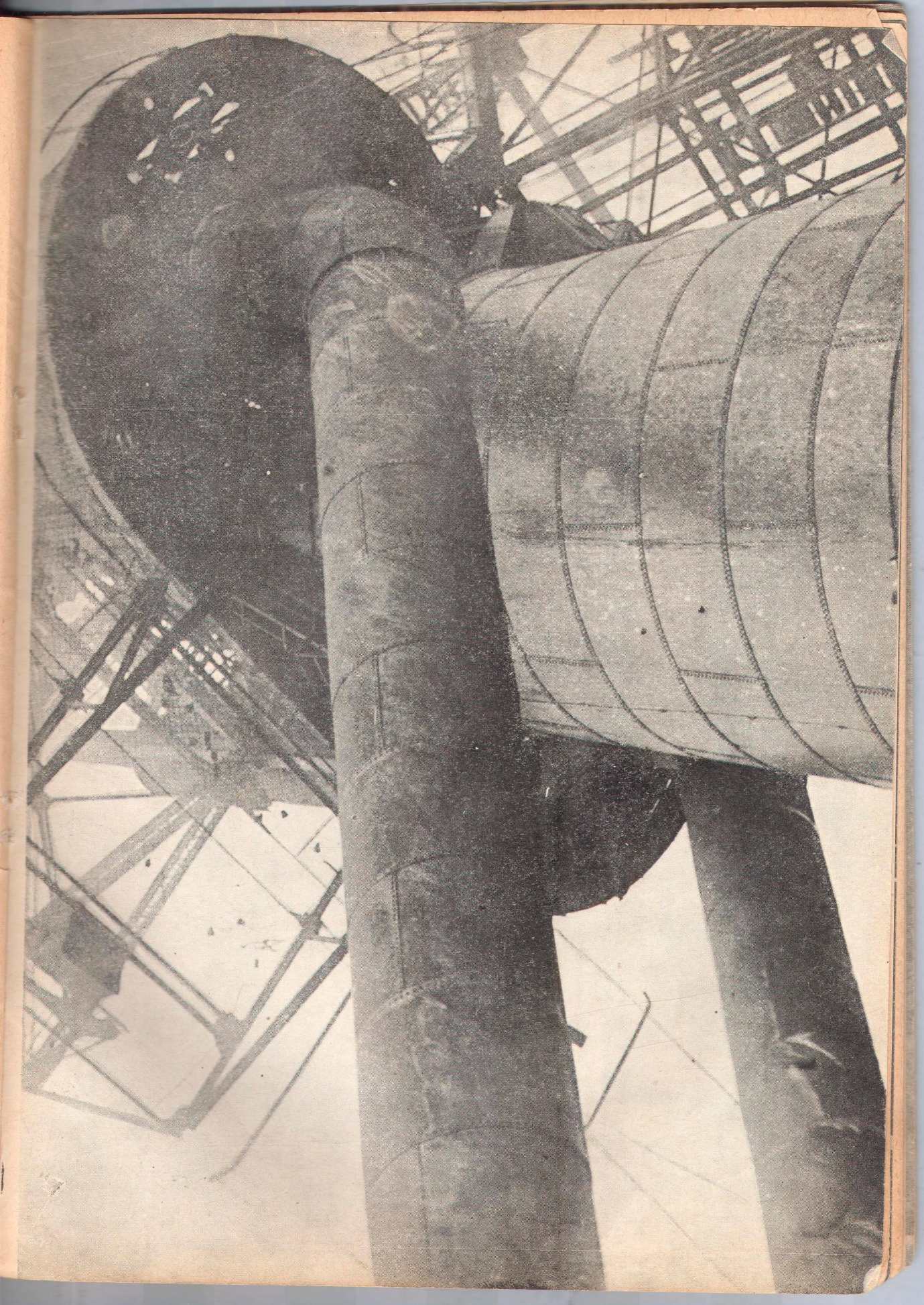
коло сельбуду двоє білих шатр — житло трактористів, але якесь загальне невловиме вражіння говорить за жіночі руки, що порядкують в шатрах. хто з жінок — сказати трудно: коли пом'ята солома говорить за дебелість тьоті олі, то недбало кинута рожева хустка гарячим полум'ям кричить за женьку. хто ж порядкує шатрами остаточно, сказати трудно, бо хоч женька й кивнула щось у бік шатрів, балакаючи з павою, але й тьотя оля теж виразно говорила, обертаючись у бік шатрів, до довготелесого рябого гіганта у шоферських окулярах, що обертає поволі глибу голови на слово терень.

трактористи сплять у полі на снопах, вони не знають родинного затишку, вони ігнорують комфорт.

тільки пава поголений, чистий: пава у червоній армії носив два трикутники, паві помагається кінь для роз'їздів полем, і він гордо продемонстрував свій виїзд: бігунки без матрацу та щось невимовне сіре, що явно своїм кольором плямує честь конячої породи. після шабашу пава їздить до ставка умиватися (теж, очевидно, для престижу).

женька проектує знімання так: 1) женька сама, 2) женька з тьотею олею, 3) пава, 4) кухня, 5) як засипають картоплю, 6) як кладуть пшоно, 7)... словом, це ціла кухонна епопея, нарешті... терень на тракторі.

3. д о м н а.
макіївка. за-
вод ім. том-
ського. фото
б. зейлінге-
ра.

уступка тракторові — явне політиканство з боку женьки, розраховане на те, щоб зробити приємність тьоті олі.

тьотя оля зйомкою не цікавиться, їй це ні до чого, коли вона захоче ушасливити своїм обличчям когось, вона може подарувати ту саму фотографію, де вона знята разом з горсаветом.

життя розбиває кіно-ілюзії — квітки прерії женьки: ми оддаємо тракторному фронту всю нашу кіно-увагу, обертаючись до кухенного кіно-спиною.

за скривджений кухенний фронт мститься друга, це тьотя оля, або краще ольга петровна.

ольга петровна царить на кухні „чистій“, „білій“ (чорна для робітників) — кухні адміністрації. окрім назви, дві кухні — чорна та біла — відрізняються тільки ім'ям, смак та санітарія однакові, та й відношення до кухень однакове: справа в формулюваннях: у таборі кажуть: „чує моє серце, що сьогодні ще до заходу сонця висадимо казана з кандьором тьоті олі на голову, а женьку, присягаюсь, посадимо... у борщ“; на чистій... просто не хвалять ні меню, ні якість.

кожен табір працює у созі.

соз — значить спільна обробка землі — совместная обработка земли, або краще буде назвати — суспільна обробка землі. соз — це первісна форма колективізації, що перебудовує способи, форми та методи сільського землекористування.

соз — це початок процесу колективізації, що захоплює землероба, легко одриває його од вікової звички до власної межі та ходом процесу допроваджує до вищих шаблів колективного використання землі.

радгосп ім. шевченка усупільнив навкруги себе майже всю землю і, очевидно, в найкоротший час остаточно змінить сьогоднішнє адміністративне поділення району, зруйнує старі села, відбудує нові в степу, загорне в бур'яни повітки та клуні, підпре хмари елеваторами, громадськими корівниками, розкине на пагорках гаражі для тракторів, сараї для реманенту. вже зараз деякі тракторні колони працюють круглий рік по окремих созах, примушуючи їх знаходити тракторам роботу взимку та завантажувати спільною роботою порожні робочі руки селян, що зимою не знають, куди їм приткнутися.

два найцікавіших сози в районі — нейкове та нейфельд — німецький та єврейський.

німці — патентовані господарі, і мене цікавить не стільки стан їх господарства, скільки їх громадське життя. нейкове оточено другими селами, що їх населяють всякі інші національності. на цьому національному острові, очевидно, можуть виникнути такі експерименти, коли німецький кулак може бути ближчий німецькій селянській бідноті за українського батрака.

нейкове зовні — типова німецька колонія: рівна, чиста вулиця, акуратно підметені хідники коло будинків, на воротах таблиці: вул. лєніна ч. 56, чепурний будинок кірхи, кооператив.

в кооперативі — штаб, там бувають усі, там про все можна довідатись: наряд на роботу в созі, хід жнив, іспити до школи, нарешті в кооперативі можна довідатися, хто в нейкові ворог соціалістичного будівництва, а хто його друг: на почесному місці червона та чорна дошки, а на них прізвища.

у нейкові є свої клясові вороги, що їм соз у печінках засів тим, що розкрив перед біднотою перспективи та дав можливість своєчасно виконувати та виконати все, чого від них вимагає життя.

німці — хороші громадські робітники, німці — хороші господарі, розвиток життя на селі, очевидно, йде нормально. дошка нотує експансію клясової боротьби, кірха здає свої позиції перед кооперативом і культурноосвітня робота намічає твердо слідуючий крок: зліквідувати кірху та на її витертих молитвою лавах побудувати школу для дітей, які мусять знайти відповідну німецьку термінологію для численних неологізмів: соз, громадський робітник, соцмагання, що їх, крім наших, до цієї пори не знають жодні німці.

де зовсім немає клясової боротьби — це у нейфельді, єврейському селі — теж соз — бо тут усі тільки бідняки.

нейфельд побудувався недавно, 4—5 років, і вже зараз за допомогою радгоспа господарчо зміцнився та вийшов у

4. кадри з фільму „земля“.
постановка реж. довженка.
ви-робництво вуф-ку.

лави перших своєю працею. переселенці свреї звикають до важкої польової роботи, працюють на полі охоче, темпераментно, дехто ще тужить за містом, за одесою, але більшість остаточно засвоїла сільськогосподарські навички. працювати на лобогрійках тяжко, бо це машина, що на ній один чоловік стає за додаток до машини через конструктивні недоліки, і щоб поспіти за темпом, мусить добре гріти собі лоба.

лобогрійки за тракторами біжать поспішно і своїм темпом підганяють усіх, що прийшли по наряді уповноваженого працювати на полі в міру своїх сил, статі та віку.

знімати приходиться крадькома, бо всі хочуть грати, приймати позу, зніматися у святочному, кращому вбранні.

доводиться чимало „заговорити зубів“, щоб зловити відповідний момент.

всі шкодують, що їх знімають у буденній одежі, їм би хотілося вдягнути найкраще. вони не розуміють, що іменно їх буденна одежа з слідами важкої боротьби з землею за хліб — це ті документи, що посвідчать усім початок темпу та значіння величного процесу, що оце знявся над землею.

документи про одну людину

віт. чигирин

перший з них буде допис у стінчасопису залізничного цеху. сам стінчасопис має вигляд такий: звичайний аркуш олександрійського паперу. в горішньому його куткові намальовано рахітичного, ще мабуть стефенсоної системи — паротяга. в додаток великими, бурими літерами, півколом ріжками вниз, виведено: „гудок“. це назва стінчасопису.

а ось, трохи нижче, під загальною шапкою — „рвачам, прогульникам, п'яницям немає місця на виробництві“, чорніє виведеними від руки, друкарськими літерами, потрібний нам

документ № 1 — допис під назвою „симоненко прогульник“.

виймайте свого олівця й занотуйте у двокопійчаному зошиті:

„в нашому цехові на паротягові-кукушці № 211 працює машиніст онопрій симоненко. робітник він і нічого, коли б не одна важлива вада. часто напивається він „святої водички“ й робить прогули. ось і недавно, не зважаючи на соціалістичне змагання, він зробив прогул. від цього втрачає виробництво.

т. симоненку, киньте пити горілку й робити прогули, коли не хочете, щоб ми на тормозі вивезли вас із заводу.

гальмо“.

Занотувавши документа номер перший, з якого видно, що у залізничному цехові працює машиніст - прогульник симоненко, виходимо з приміщення червоного кутка, зачинаємо його двері й на них бачимо:

документ № 2, або підтвердження першого.

це вчора виклеєно наказа дирекції по заводу. з нього читаємо:

„машиністові залізничного цеху, робочий номер 10181, симоненко онопрієві за два прогули в минулому м - ці оголошується сувора догана з попередженням...“

щойно ми встигли прочитати й списати у свій зошит цього документа, як до дверей підходить дівчина у хлоп'ячому кашкеті й брезентовому плащі через плече. у дівчини перекинута шаньку, з якої вона виймає папірця ще навіть з сльозинкою шапирографу. виклеє цього папірця на тих же дверях червоного кутка, поряд з наказом про карі прогульникам.

ми зацікавлюємось, зупиняємось, читаємо й занотуємо.

документ № 3 — про героїчний вчинок симоненка.

це знову таки наказ дирекції по заводу, але трохи іншого змісту, а саме:

„машиністові залізничного цеху, робочий номер 10181, онопрієві симоненкові, виголошується гаряча подяка за врятування підчас аварії в бессемерівському цехові — паротягу, не дивлячись на загрозу смерті. за такий героїчний вчинок т. симоненка нагороджується одноразовою грошовою допомогою в сумі триста карб.“.

нас цей наказ заінтригує тому, не дивлячись на те, що до бессемерівського цеху далеченько, ми, пам'ятаючи про зацікавленість читачів, рушаємо шпалами, лише інколи озираючись на різкий свист „зозуль“ та грубі окрики каталів. повз

нас поволі пропливають могутні кавпери доменних печей, високий корпус фабрики спікання, електростанції, і зрештою, ми у бесемері. голова профбюра, довідавшись, що ми з газети чи журналу, радо веде нас у червоний кутток, де знайомить з дідом михайлом гнатовичем сидоровим.

це він працював у бесемері, і бачив героїчний вчинок симоненка.

—я б так не зробив!... — одверто признається михайло гнатович і веде нас у цех. ставши біля дверей (бо ми далі боїмося йти через огненний дощ, що лине зверху), дід сидорів починає розповідати, а ми уважно слухати й записувати його оповідання. запис цей і буде —

документ № 4, або про що розповів дід сидорів.

„ото бачите зверху великий горщик, ніби груша-дуля... це й є бесемерівський конвертор. в ньому зараз знаходиться до 25 тонн рідкого чавуну з температурою до півтори тисячі градусів...

бачите, конвертор повертається. це чавун виливатимуть у ковш. саме зараз, коли дивитися здаля вночі — здається, ніби весь завод горить... да, так от там, де ото стоїть чолов'яга (бачите повертає ричага, — то ним оця дуля рухається) працював учора в другій зміні я...

Так, це було вчора. працюю я там собі зверху, як і раніше тридцять років працював. Іноді перегукуюсь з симоненком, що по цих ось коліях возив з нашого цеху в мартен ковші. да, так от я й говорю... Продуємо ми чавун — виллемо й знову. стою собі, повертаю час від часу ричагом. коли це щось, як трісне!... то дуля плавко так було осідає, а то зразу, як скоче, чавун з неї, як лине... дивлюсь, аж під конвертором суне і вже палає симоненкова „зозуля“. Ну, пропав — думаю, півтори тищі градусів ніяка „зозуля“ не витримає, не то що симоненко. та раптом я зрадів, бачу, що симоненко виплигнув з паротяга, хоть і тліє на ньому одяг... коли це онопрій знову подався за „зозулею“... вона горить, а їде. в симоненка сорочка вже вся вогнем береться. не добіжить, — мигає в голові. і сам спечеться, й „зозуля“ пропала. та не встиг я обернутися, як симоненко вже скочив у паротяг і, схопившись за ричаг, безсило осів на площадці. „зозуля“ все ж стала. тут підбігли пожежники, затушили паротяга й відвезли до лікарні, мов печену ріпу — симоненка. кажуть лікарі, що виживе... та все ж, я аби запалився, то потяга не сніняв би...

гудок перервав дідове оповідання, і він пішов на зміну, до вже відремонтованої „дулі“ конвертора. почвалані з цеху й ми.

документ № 5 — і останній

приходить на нашу квартиру сам. це заводська трьохденна газета „конвертор“, що на першій сторінці її, від 20 листопада цього року, вміщено портрета якогось вусатого дяді, а під ним листа із заголовком:

„вступають до партії.

шістнадцять років проробив я на заводі. чимало приніс йому користи, а чимало останніми роками й шкоди. пив, гуляв, робив прогули. тепер, побувавши на краю смерті, я відчув, яке дороге мені виробництво. віднині зарікаюся пити й робити прогули. крім, того, у відповідь на генеральну чистку партії, вступаю до її лав.

онопрій симоненко“.

отаким останнім документ, що його ми зустріли про симоненка в минулому місяці.

країна завірюх

б. громов

шов у далеку, полярну експедицію до землі франца іосифа. блискучий, поголений від іржі, розквічений прапорами, він відшвартувався від набережжя архангельська. оркестри й тисячний натовп проводив його.

північна двина неспокійна. широка рівнина північної красуні хвилюється під натиском суворого норд-осту, що з страшенною силою дме з одкритого моря. важкі хвилі виплескуються на берег, обливають мол та набережжя водограєм бризок. рікою, плутаючися в хвилях, здіймаючися на водянні шпилі з легкістю трісок, поринаючи носом у піну сновигають крихітні моторки й катери.

якийсь архібюрократ вирішив на віки відзначити свій фах та охристив одне з таких суден безглуздом у цій обстанові ім'ям — „рахівник“. так і плаває це судно, носячи на собі тавро малоумства та невигадливого, викликаючи насмішки моряків.

це репортаж в стилістичному відношенні зроблено примітивно. в ньому чимало художнього шаблону й недороблености, проте він цікавий тим, що його написав учасник експедиції.

ред.

зразу ввійшли в біле море. біля червоно - цісового облізлого, пловучого маяка висадили лоцмана.

на горішньому містку „седова“ з'явився старий морський вовк, загальний улю-ленець, один з кращих льодових капітанів — воронін.

широкоплечий, з добрими, завжди веселими очима, як зграбно він умів влучним словом підбадьорити товаришів, що вже засмучувалися.

син біломорського поморянина, він з 8 років безперервно працював на суднах. свою морську кар'єру він почав з зуйка (хлопчика, що чіпляє наживу, коли ловлять тріску на доморобних рибальських ботах). згодом одержав підвищення — був за кока, а потім, скінчивши фахові школи, перейшов на парові суда і, дякуючи величезному досвідові та знанню білого моря, хутко досяг капітанського стану. він один з небагатьох врятувався підчас загибелі пароплаву „бедор чишов“, що його втопив у льодовому океані німецький підводний човен.

ми йдемо вздовж східного берегу моря, вздовж зеленої стрічки хвої, повз невеликих поморянських сіл, але вже незабаром змінємо напрямок і відходимо до західного берега — каського півострова.

біля сосновицького маяка перетинаємо полярне коло й виходимо у льодовий океан. зникла непривітна тундра безлюдного півострова, біля плями торішнього снігу. землі більш немає, навколо вода... вода...

дідусь-океан розбурчався. важкі, олив'ясті хмари звисли з неба. широкі вали, величезні водяні гори несподівано здіймаються перед носом „седова“, він то заринає в білу піну, то важко злітає високо вгору. стрімкі хвилі з блискучими зайчатками на гребенях сповнюють увесь обрій.

ви уявляєте собі, що таке шторм на океані. треба сказати, що ця захоплююча, цікава картина — зовсім неприємна річ у розумінні почуттів та переживань.

перш за все, ви цілком безпорадні. ви відчуваєте, що боротися зі стихією неможливо, і що не лишається нічого кращого, як віддатися на „волю хвиль“, покірливо, стужіло витерплювати підступи морської хвороби, при чому всі „патентовані“ засоби, що їх рекомендували вам ще на березі, як ось цитрини та сельтерська вода, зовсім не спроможні допомогти вашому горю.

людина п'яніє, хоч, можливо, вона й відомий ворог алкоголю. хитаючись, вда-ряючись об переділки, гублячи рівновагу, незграбно шкандибаючи ногами, що раптом несподівано здерев'яніли, продираєтесь довгим коридором до кабіни, щоб негайно лягти на койку, обв'язати себе на всякий випадок мотузком та спробувати заснути. але ваші хитрощі даремні. важко дихаючи, пароплав раптом лягає на бік, маленький ілюмінатор поринає в блідий смарагд води, і ви з жахом стежите дику бакханалію, скажений танок валізок, тарілок, ваших чобіт, що літають брудною, мокрою підлогою.

а тимчасом з палуби лунає пронизливий концерт тринадцяти судових лаек (узятих для потреб майбутньої колонії); їх заливають розлютовані хвилі. бідоласні, розумні собаки, вони тремтять від холодного, пронизливого вітру, вони так жалібно дивляться у вічі, бажаючи припинити цей несподіваний льодовий душ. але що я можу зробити? мене теж моментально заюшило до нитки, і як боягуз, я шукаю порятунку за міцними дверима.

маленький селянський кінь, відірваний від сохи та за-кинутий на льодолам, спантелеченими очима дивиться на велетенські водяні гори, що вдираються на палубу. лише п'ять корів, майбутнє свіже м'ясо колонії — занадто дурні, щоб зрозуміти події. корів затиснули до вузької кошари, й вони меланхолічно, з якоюсь упертою тупістю продовжують жувати сіно.

усі, наче миші, поховалися по своїх норах. лише спокійні, „видавшие виды“ матроси зграбно лавірують поміж пришвартованих скринь та лав, деруться на павутину лив. та маленький невгомний „торопига“ оператор новийський, розчепірившись біля свого „еклеру“, у нестямі крутить ручку кіно-апарату.

— дивись, цілком виключні кадри, — радісно, запально кричить він мені, — на перегляді вся публіка захворіє на морську хворобу.

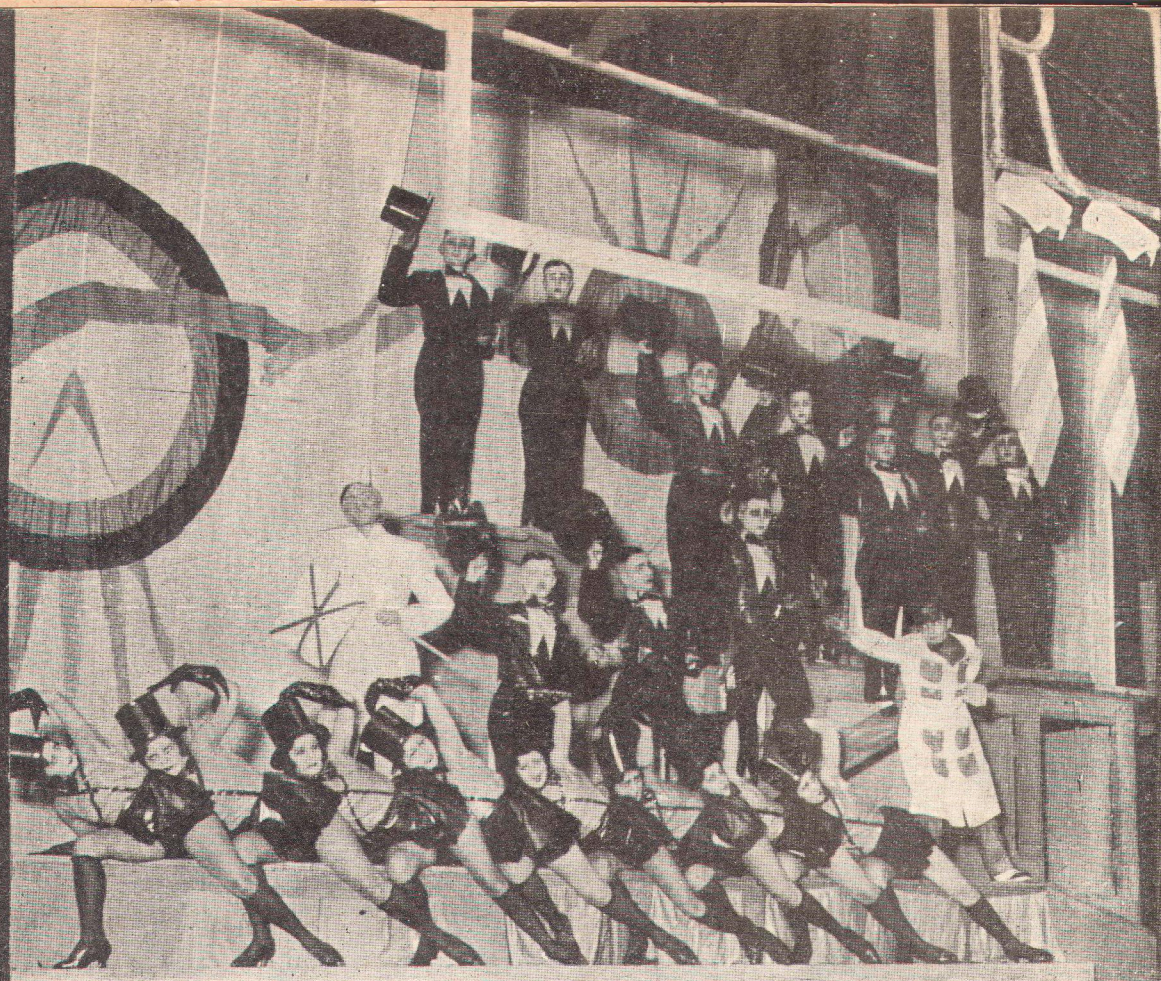
5. сцени з п'єси „дорога вогню“ вей-тінга та вольдо в постановці реж. марка терещенка в одеському державному театрі.

„англійці“.

„зйомка звукового фільму містером бертом“.

45 НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

шторм продовжувався два дні. два дні пасажери не виходили до загального столу, на радість старого шиповальника, що цими днями почував особливий напад апетиту, і сам - один шамав по три обіди.

а потім, раптом хвилі заспокоїлись, яскравим промінням приснуло сонце, і на океан упав штиль, — погода на півночі змінюється з нечуваною швидкістю. уже наступного дня ми потрапили до смуги рясного туману.

мороз. важко уявити себе, що цієї хвилини на Україні тепло, можливо — спека. з полюса дме міцний вітер, наче забули причинити величезну квартиру.

— незабаром досягнемо кромки, — зауважує капітан.

холоднеча, тумани — певні віщуни льоду. і насправді вже близько вечора, виблискуючи зеленасто-блакитними фарбами, пролинули величезні льодові фортеці — айсберги, — а на світанку „седов“ увійшов у лід, який що далі на північ ставав все збитніший та збитніший.

— земля... земля...

маленький, насичений вугільним порошком, замазуря-кочегар, виблискуючи білотою шелеп, нервово тиче пальцем у туманну далечінь.

там далеко, за густою, сірою вуаллю повинна бути земля франца-йосифа. це ми добре знаємо, про це повідомляє компас, про це настирливо торочать складні вимірювальні прилади, що за сонцем визначають льодоламові путь.

ось уже декілька днів, як наш сталевий льодолам продирається крізь льодову пустелю; ламає, кришить на шматки величезні айсберги, грудьми прокладає широкий кручений шлях, що зараз же за ним знову сходиться.

напружуються, нервово дріжжю трусяться машини; зі свистом та зідханням човгають важкі поршні. напружуються люди. опалені хвилями вогню, десь на дні трюмів, у димі й поросі колисаються напівголі тіла, що без перерви підкидають у ненажерливі пащі найкращий кардифський вугіль.

— треба дійти до землі.

гострим лезом урізалася ця думка у свідомість всього колективу, кожного учасника експедиції, від просоленого морем матроса до спокійного капітана.

воронін на місці, — і вдень. і вночі, — з заплученими очима його можна знайти нагорі, де він змірює квадрат капітанського мостика або кидає уривчасті розпорядження, що їх нальоту підхоплює вахтений штурман і перетворює на важкі повороти керма.

зараз капітан розчепірівся бля сорокакратної цейсівської гармати. його досвідчене око поморянина, що з дитинства звик до туманових злив, уже намацало невиразну ще миготливу крапку.

на палубі метушня. з вузьких кліток-кабін, без капітанок вибігають учасники експедиції. починається жвава сперечка, в якому напрямі ця давно бажана материкова скалка.

раптом довгий промінь тм'яного, холодного сонця стрелив по туману, і повільно, неохоче розгортуються важка запона.

десь далеко, біля самого обрію, за гострими зломами торосів та широкими візерунками ополонок, позначилася чорна смуга, що разом з проясненням вогкого повітря набрала форму стрімких, скидистих гір, з великими плямами снігу та блискучими річищами глетчера.

помацки, шохвилини зміряючи глибину, наближається „седов“ до берегу. далі йти не можна. з гуркотом плазує додолу іржава гадюка — котвяний ланцюг. з рипінням спускають на воду череваті морські боти, а потім вузьким штормтрапом сходять учасники експедиції.

ось і земля. ноги, — що звикли до хитання, що вже засвоїли своєрідну розчепірену човгаючу ходу, — радісно почувають тверду підпору. треба декілька діб бути на океані, пережити шторм, хитання, треба болісно, щохвилини, чекати на землю, бажати її, щоб почувати всю радість ходити землею.

сувора полярна північ стала перед нами у всій своїй непривітності, білий на яскраві фарби красі. сивий туман рясним кляччям висить на обвітрених проваллях

6. сцени з п'єси „дорога вогню“ вейтінга та вольдо в постановці реж. марка терещенка в одеському державному театрі.

„зйомка звукового фільму містером бертом“.

„суд над інженером фехтом“.

тисячолітніх гір, що в їхніх ярах та приступках розкидані раптові блискучі плями снігу. він іскрить мільйонами соняшних променів. величезна льодова ріка закинула своє гирло аж до самого океану, що його хвилі з упертою настирливістю ламають сторічні крижані скелі.

біля підніжжя стрімкого узгір'я — дикий хаос каміння, уламків скель, що їх розкидало по всьому відлогому узбережжю мертва тиша після гуркоту машин та грюкоту ланцюгів — вона здається особливо підкресленою. лише невгамовну чайку стурбувала несподівана візита, й вона гістеричними кроками в'ється над човном, та з льодовика весело дзюрчать, несучи свої прозорі, кришталеві води, дзвінкі весняні струмки.

біля 13¹/₂ години на величезному горбі, що панує над околицями місцевістю, відбулося святкування — один з найкращих моментів експедиції.

навколо флагштоку, заголивши голови, стали представники далекого союзу, що з величезним напруженням крізь тумани та завірюхи приставили сюди червоний прапор. чітко, уривчасто кидає у повітря начальник експедиції проф. шмідт історичні слова „оголошую землю франца-йосифа територією срср“, слова, що їх заглушують постріли салюту та крики „ура“.

здійнявшись на кінець щогли, розкішним червоним квітом має прапор великого союзу.

земля франца-йосифа, — що чекає на інше, зрозуміле, близьке кожному пролетареві, ім'я, — стала нашою.

перший етап (матеріяли до історії літературного побуту)

ол. корж в шуканні шляхів до газети. „пролетарська правда“. — знайомство з т. коряком та алешком. — літвистули у люботині. — „гранд-отель“ 23. літком. початок 1920 р.

два роки вже я кохаюся у віршових фокусах.

але — виконувати запально ці фокуси — я почав розуміти, що є зовсім не цікаве заняття.

хотілося дебютувати.

але яким чином? якими шляхами дістатися до газетного кону?

і я став мріяти про київ та полтаву, припускаючи можливість існування української газети лише в цих містах, проте, несподівано це припущення мусив відкинути, коли одного дня мій брат приніс з сільревкому купу газет, і між ними трапилась, хоч і сумнівної свіжості, одна українська. захопившись за неї, як за великої цінності нахідку, я поперше кинувся відшукувати її адресу.

— харків, донець - захаржевська, 8.

це була „пролетарська правда“, орган укпб.

я зрадів до самозабуття. зрадів з того, що українська газета є поблизу від мого села — за 35 кілометрів, що мені зовсім не треба тепер думати про київ чи полтаву, і перечитавши ще раз таку адресу, я перейшов до змісту цієї випадкової газети.

цей нарис є зразок розробки історії літературного побуту як певного жанру літератури факту. ред.

пригадую, виділялось великими літерами прохання редакції надсилати до неї листи і різні документи небіжчика гната михайличенка. також пригадую, зупинявся на статті за підписом блюмштейн і думав, що от, мовляв, якийсь єврей володіє як хороше українською мовою.

закінчив тиражем і ще якимось невідомим для мене нумеруванням.

справа відшукування шляхів до газети перейшла на бік конкретних умов.

і, недовго думаючи, я сідаю за стіл, беру паперу і переписую вибраного якогось проклямаційного вірша; переписую чітко, ретельно, друкованими літерами. переписавши, почав скомпоновувати листа до редакції, до якого, признатися, мені довелося прикласти не мало творчих мук, і який, нарешті, все ж таки вийшов приблизно в такій формі:

„ш. т. редакторе!

бажано було б бачити видрукованими оці мої рядки (якщо вони варті цього) на сторінках вашої шановної газети“.